

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za pol leta . . . » 13.—
za četrt . . . » 8.50
za en mesec . . . » 2.20
za Nemčijo celoletno » 29.—
za ostalo inozemstvo » 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta . . . » 11.20
za četrt . . . » 5.80
za en mesec . . . » 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . » 13
za trikrat . . . » 10
za več kot trikrat . . . » 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Iz tabora združnih gospodarskih sil.

Ljubljana, 6. junija.

Danes teden je zborovala »Zadružna zveza«, ki obhaja letos svojo desetletnico, tista organizacija, ki si je priborila v kratkem času, odkar obstoji, vodilno vlogo na združnem polju na našem jugu. Da je temu tako, dokazuje, ker so se udeležile občnega zbora najmočnejše zveze ne le na našem jugu, tudi druge slovanske zveze so bile zastopane na glavni skupščini »Zadružne zveze«. »Gospodarska zveza« za Istro je zastopal njen predsednik deželni in državni poslanec dr. Laginja, »Goriško zvezo gospodarskih zadrug in društev« njen predsednik deželni poslanec Fon, »Hrvatsko poljedelsko banko v Zagrebu« Artur Machnik, brzojavno je pozdravila skupščino »Srbska zveza« v Zagrebu, »Češka zveza« v Pragi, največja v Avstriji, ki drži 1900 zadrug, je bila zastopana po svojem predsedniku državnemu poslancu Dvofaku. Dokazala in pokazala nam je glavna skupščina »Zadružne zveze«, da se je vkoreninila in da je postala mogočna med nami združna misel, mogočnejša, kakor so morebiti pričakovali tisti, ki so pred približno 16 leti gradili danes že mogočno združno trdnjavo med Slovenci.

Danes je pa zborovala »Gospodarska zveza«, ki ji je namen in dolžnost, da osamosvoji naš rod na trgovskem polju. Kakor smo popolnoma iz nič ustvarili mogočno denarno organizacijo, ki osamosvoji naš rod izkoriščanja velikega kapitala, tako ima tudi naša »Gospodarska zveza« veliko nalogo, in priznati moramo, da krepko dela na osamosvojitve našega rodu na trgovsko-gospodarskem polju.

Gospodari sveta so postali karteli, ker je velika blagovna proizvajalca že malone popolnoma kartelirana. Karteli sami določajo visoke cene blagu, konzument ga dobi šele morebiti iz četrte roke in zato redi celo vrsto pijavk. Druge pomoči ni, kakor da se konzument gospodarsko združi, tako da dobi blago, ki ga potrebuje, naravnost od producenta. Kakor si v kratkem dobi naša združna organizacija krono v »Zadružni banki«, tako mora stremeti tudi »Gospodarska zveza«, naša velika nakupovalna in prodajalna zadruga, naš združni veliki trgovec, da postaja vedno mogočnejša in da nadvlada kot veliki trgovec na našem jugu, kakor že nadvladuje »Zadružna zveza« na združnem denarnem polju.

Proti karteliranemu velekapitalu druge pomoči ni, kakor samopomoč. Naša trgovina je danes odvisna od kartelov. Zalostno, a resnično, naši trgovci niso nič drugega, kakor provizijski posredovalci med karteliranim velikim kapitalom in producentom. Vedno večji mora biti tisti krog, ki se oklepaj »Gospodarske zveze«, čimdalje bolj prodiraj med našim ljudstvom zavest, da edino v mogočni gospodarski združitvi je zagotovljen naš obstoj.

Naše združništvo, nasi mlado, lahko kaže na lepe uspehe. Nikakor pa ne sme postati senilno in mora vedno stremeti po tem, da napreduje, da postaja vedno mogočnejše. Veliko je že doseglo naše združništvo in tudi »Gospodarska zveza« lepo napreduje in tvori že danes gospodarsko moč, ki se že upošteva in ki se bo še bolj upoštevala. Agende »Gospodarske zveze« so vedno večje in bodo in morajo biti vedno večje.

Ni še naša gospodarska organizacija tako mogočna, kakor so n. pr. združena angleška konzumna društva, ki že dobivajo leta in leta kolonialno blago iz lastnih kolonij, da ga prodajajo svojim članom, ki v lastnih tvornicah izdelujejo lastno blago.

Smotrenemu delu na gospodarskem polju se brezdvomno posreči, da postane tudi naša gospodarska organizacija na blagovnem kakor na denarnem trgu popolnoma samostojna. Za tem ciljem smo stremili, ko smo snovali pred leti in leti naše posojilnice, in naša gospodarska društva in naše konzumne zadruge, da osamosvojimo naše ljudstvo, ljudstvo slovenskih delavskih stanov.

Poročila, ki smo jih čuli ob današnji glavni skupščini »Gospodarske zveze«, nam kažejo, da se vedno bolj bližamo tistim idealom, ki smo jih imeli, ko smo stali ob zibelki naše gospodarske organizacije in da ni več daleč tisti čas, ko ne bo stalo na lastnih nogah le naše posojilništvo, marveč da postane tudi lastni gospodarji v veletrgovini. Počasi, a gotovo!

GLAVNA SKUPŠČINA »GOSPODARSKE ZVEZE«.

(Šesto upravno leto.)

Skupščinarji zborujejo v dvorani S. K. S. Z. Zastopajo 1175 glasov. »Goriško zvezo gospodarskih zadrug« zastopa deželni odbornik dr. E. Lampe, »Zadružno zvezo« podpredsednik stotnik v p. Kump in načelstveni ravnatelj Traven, navzoča sta deželni odbornik dr. Pegan, deželni poslanec Hladnik, župana Belec, Stanovnik in drugi.

Skupščino odpravi predsednik »Gospodarske zveze« J. N. Babnik, ki imenuje za zapisničarja Palmeja, za overovatelja zapisniku pa Stanovnika in Adamiča.

Prečita in odobri se zapisnik zadnje glavne skupščine.

Poročilo načelstva »Gospodarske zveze« za l. 1909.

(Poroča predsednik J. N. Babnik.)

Zopet je minulo eno leto in prvo desetletje 20. stoletja se bliža koncu. V tej periodi so se izvršile velike premembe na vseh poljih človeškega delovanja, znamenitega kulturnega in socialnega stvarjenja, katerih očiten smoter je: zboljšanje vseh življenjskih potreb ljudi, olajšanje dela, zjednačanje razlike. Velike so poboljšave in izpopolnitve že obstoječih pridobitev, kakor je tudi ogromno naraščanje kapitalističnih sredstev. Koncentracija moči se je polagoma povzpela do najvišje stopinje. Velikanske sile so se postavile v službo človeštva. Tisoči nadomeščajo milijone, milijoni milijarde in milijarde se kupičijo na milijarde in se uporabljajo za največja podjetja. Noben načrt se ne zdi kapitalizmu neizpeljiv. Če so preprežene bogate obljudene dežele z železnicami, gradile se bodo železne ceste z enega konca Afrike do Perzijskega zaliva ter po brezmejnih pokrajinah rumenega plemena.

Zakaj omenjam to? Zato, ker sem hotel ilustrirati moč združenja, oziroma zadružništva. Oče slovenskega zadružništva je izpredel že pred leti moč združenih sil in je neumorno deloval v tem smislu. Da se mu je združna misel posrečila, svedočijo zveze, zadruge in društva na slovenskem ozemlju.

Leto 1909 je bilo za trgovino nestanovitno. Bilo je leto draginje ter vzrok slabe kupčije. Trgovina profitira le o dobrih letinah, od visokih cen imajo dobiček le nekaterniki. Tudi naša kupčija z žitom in moko ni bila povoljna, pač pa ona s krompirjem zelo dobra. S tem deželnim pridelkom smo napravili lep promet. Nakupili in prodali smo v ljubljanski okolici in škofjeloškem okraju 149 vagonov krompirja. Tudi zelja je bilo obilo, le žal, da se ni mogel ves izdelek spraviti v denar. Vprašanj po fižolu v tej upravni dobi ni bilo veliko in je bil izvoz zgubonosan, kar se je letos povzpelo. Fižol, kar smo ga imeli v skladišču, prodal se je proti nabavi in inventirani ceni, z dobičkom. Posrečilo se nam je namreč konjunkturo v pravem času izkoristiti kar najbolje. Mila zima je bila vzrok, da je

bil eksport zelja in fižola tako minimalen. Kakor bode izvedeli iz poročila je bil promet kljub temu precej večji, kakor prejšnja leta.

Podjetja, ki smo jih ustanovili začetkom leta 1909, so se splošno lepo razvijala, kar svedočijo njihove bilance. Družba z omejeno zavezo, trdka Kozina in drug vidno napreduje. Prva bilanca trdke je izkazala precejšen dobiček. Trdka podpira domačo obrt, posebno zobotrebec veliko kupi in izvozi. Izkupiček za zobotrebec pride v korist najrevnejšim slojem Dolenjske. Kozina in drug ima realizirati še drugo važno vprašanje glede na domačo obrt, o čemer vam bomo poročali na prihodnjem občnem zboru »Gospodarske zveze«.

Oddelek v Trstu je imel za prve mesece velik promet in bo prihodnost pokazala, če se bo to podjetje tako razvilo in postalo dobičkonosno, kakor je želeti. Podružnica bo morala osredotočiti svoje delovanje na prodajo deželnih pridelkov, da nam s tem pomaga okupirati jug pri izvozu deželnih pridelkov, kar je naš glavni smoter.

Zeljarno v Tomačevem smo povečali, popravili in z najnovejšimi stroji opremili. Zaradi mile zima pa, kakor že omenjeno, vsega zelja nismo mogli prodati.

V vsa ta podjetja, h katerim spada tudi mlin Količevo, smo investirali 442.055 K 66 h.

Blagovnega prometa je bilo s pomožno akcijo 8.052.925 K 94 h, brez pomožne akcije 5.858.015 K 45 h, torej več kakor v 1908. letu 1.599.147 K 37 h. Blaga se je prodalo brez pomožne akcije za 2.761.534 K 33 h več 916.966 K 75 h.

Naj mi bo dovoljeno navesti število vagonov v zadnji sesiji prodanega blaga. Razen nekaj vagonov sladkorja, riža, olja in drugega se je spečalo 60 vagonov različnega fižola, 29 vagonov koruze, 149 vagonov krompirja, 416 hlebov bohinskega sira, 26 vagonov mineralnega superfosfata, 17 vagonov kajnite, 4½ vagona kalijeve soli, 100 vagonov Tomačeve žlindre, 16 vagonov smrekovih storžev, 7 vagonov bukovih drv.

Dobava volov za mornarico v Pulju je bila leta 1909 dobičkonosna, v letu 1910 nam pa preti zguba, ker so cene živine zdatno poskočile, mornarica nam jih je pa, ker imamo konkurenta, pred enim letom celo znižala.

V najkrajšem času bo pričela »Gospodarska zveza« z izvozom in razpečevanjem živine. S tem bo posestnikom dana prilika svojo živino dobro prodati, kar bo gotovo našo živinorejo zdatno pospeševalo.

Trgovina z vinom se je konsolidirala, ker smo pridobili stalne odjemalce. Primanjkuje nam le lepih prostornih kleti, čemur se bo odpomoglo z novim društvenim poslopljem.

Iz predstoječega razvidite, da smo kljub konkurenci in mnogih težkoč mogočno napredovali in upamo tudi v prihodnje najboljših uspehov.

Ker naš promet od leta do leta narašča, nedostaja nam zadostnih skladišč za blago in smo v vedni zadregi zaradi prostorov. Nadejamo se, da bomo imeli že takoj prihodnje leto s pomočjo obljubljenih podpor svoj lastni dom.

Splošno se organizacija dobro razvija. Izjemo delajo nekatera slabo vodena konzumna društva. Imamo tri do štiri take zadruge, ki jih bomo morali sanirati ali likvidirati. Sicer pa moramo pohvalno omeniti, da se druga društva previdno omenijo. Največja hiba društev so bili neizkušeni in trgovine nevedski poslovojdje. Da se temu v prihodnje temeljito odpomore, ima skrbeti zadružna šola, v kateri se bodo mladeniči poučevali v knjigovodstvu in združnih vprašanjih. Svetovali bi le, da se v to šolo odpošljejo kolikor mogoče take moči, ki imajo že znanje v praktični trgovini.

Kakor ste, cenjeni navzoči, razvideli iz teh strogo stvarnih izjav, je »Gospodarska zveza« napredovala v vsakem oziru. Načelstvo se je trudilo biti kos nalogi, ki mu jo je poveril zadnji občni zbor. Če se nam je to povsem posrečilo, ne pristoji sodba nam, ampak današnjemu občnemu zboru.

Končno apeliramo, kakor vedno, na vse zadružnike, da se tesno oklenejo »Gospodarske zveze« in prepričani smo, da bomo z združenimi močmi prišli do zaželenega cilja. V naših močeh ni, sedaj določiti, ali se bo vse posrečilo. Če pa storimo svojo dolžnost, nam vest ne bo očitala ničesar.

Blagajniško poročilo.

(Poroča ravnatelj S. Škrbinec.)

S predležnim obračunom zaključuje »Gospodarska zveza« svoje šesto upravno leto. V tej upravni dobi je izvršila »Gospodarska zveza« sledeči promet: blagovnega prometa je bilo 1909. leta 8.052.925 K 94 h, denarnega prometa pa je bilo 1909. leta 15.682.001 kron 64 h, skupaj letu 23.734.927 K 58 h. Ta promet se na posamezne račune razdeli nastopno: Naša terjatev pri zadrugah znaša 362.966 K 41 h. V splošnem se je poslovanje z gospodarskimi zadrugami bistveno uredilo ter je opaziti, da so zadruge svoja poslovanja krajevnim razmeram in potrebam svojih članov prilagodile, vendar so posledice slabe letine iz leta 1908; posebno kar se tiče porabe koruze, otrobov in drugih pridelkov za krmljenje bile tudi v letu 1909 skrajno občutne ter je veliki del teh potrebščin preskrbela »Gospodarska zveza« potom po ministrstvu vpeljane pomožne akcije.

Poslovanje na račun dolžnikov zaznamuje vsesplošni napredek. Naša terjatev pri dolžnikih znaša 734.065 K 80 h. Ta izraba kredita na tem računu se opravičuje z velikim obratom, ki se je iz poslovanja pri tem računu dosegel. Izdatki znašajo v 1909. l. 4.167.361 K 8 h, proti lanskemu letu izkazanim 2.086.612 K 29 h. Vplačila dolžnikov pa znašajo 3.706.573 K 56 h, proti lanskemu letu izkazanim 2.129.088 K 97 h. Ta veliki napredek zahteva tedaj tudi večji kredit, katerega se je moralo dovoliti. Obenem pripomnimo, da je k temu računu priklonjen račun vojne mornarice v Pulju. Nadalje je akreditirana iz tega računa združena trdka Peter Kozina & Co., katero je »Gospodarska zveza« v letu 1909 financirala. Nadalje naša investiranja v nakupu mlinskih produktov za mlin Količevo, kar v skupnem presega vsoto 440.000 K. Ako upoštevamo ravno navedeno, se naša terjatev pri dolžnikih proti lanskemu izkazanim saldnom 273.278 K 28 h ni bistveno izpremenila, kljub temu, da smo na tem računu tudi dosegli skoraj trikratni promet.

Iz ravno navedenega razloga je bilo treba tudi izčrpati večji kredit. — Naš dolg na tekočem računu je znašal koncem 1908. leta 778.636 K 17 h. Prejeli smo v 1909. letu 1.972.259 K 60 h. Vrnili pa smo 1.277.653 K 20 h, tako da znaša koncem leta naš dolg 1.473.242 K 57 h.

Koncem leta 1909 dolguje »Gospodarska zveza« različnim upnikom 2 dne 31. decembra 1909 še neplačane račune vsoto 131.094 K 34 h.

Naša terjatev pri poštni hranilnici je znašala konec decembra 1909. leta 121.913 K 46 h.

Lanskoletni obračun izkazuje vrednost hiše v Trnovem po stanju z dne 31. decembra 1908 54.676 K 80 h. Popravila v letu 1909 znašajo 276 K 50 h, torej vrednost poslopja koncem leta 1909 54.953 K 30 h.

Račun deležev je znašal koncem 1908. leta 8360 K, vplačila v letu 1909 znašajo 114 K, tedaj znaša naš dolg na tem računu 8474 K.

Račun lastnih deležev. Naša terjatev na tem računu je znašala koncem 1908. leta 720 K, v letu 1909 izplačali

smo deležev 48.500 K, tako da znaša naša terjatev na tem računu 49.220 K.

Račun inventarja se je dvignil od lanskega leta izkazanih 14.214 K 9 h za skupaj 20.453 K 23 h; po odbitku 10 % odpisa 2045 K 32 h na 18.407 K 91 h. — Naša terjatev na računu zeljarne je znašala koncem 1908. leta 6052 K 37 h, v letu 1909 smo nakupili surovine za 24.735 K 40 h, iz zeljarne pa smo vzeli v letu 1909 za 20.940 K 27 h vrednosti, tako da znaša vrednost tamošnje zaloge 9847 K 50 h. — Vrednost poslopja zeljarne je znašala 31. decembra 1908 15.076 K, adaptacija in popravila zeljarne v l. 1909 pa znašajo 3596 K 50 h. — »Gospodarska zveza« je izvršila leta 1909 v letu 1908 započeto, od c. kr. ministrstva dovoljeno pomožno akcijo v korist po suši oškodovanim posestnikom ter je v letu 1909 imela izdatkov 1.136.763 K 45 h, po odbitku iz leta 1908 izvirajočega preostanka 29.353 kron 64 h, tedaj 1.107.409 K 81 h. Vrnitve od strani deželne vlade in interesentov pa so znašale 1.058.147 K 4 h, tako da znaša naša terjatev na tem računu koncem 1909. leta 49.262 K 77 h.

Splošni rezervni sklad je narastel z v letu 1909 prištevanimi obrestmi na 7040 K 34 h, pokojninski sklad pa na 3669 K 56 h.

Glasom 31. decembra 1909 sestavljene blagovne inventure znaša vrednost blaga, ki se nahaja na skladišču, 176.318 K 54 h. Knjižni saldo iz računa blaga pa znaša 128.165 K 19 h, tako da znaša kosmatni dobiček na blagu 48.153 kron 35 h.

Kakor razvidno iz blagovnega prometa je »Gospodarska zveza« v l. 1909 prodala za 3.898.297 K 78 h. Po odbitku prodanega blaga na račun pomožne akcije v znesku 1.136.763 K 45 h, torej za svoj račun prodanega 2.761.534 K 33 h, proti v letu 1908 izkazanim 2.049.101 K 70 h, po odbitku pomožne akcije 204.534 K 12 h, 1.844.567 K 58 h, v letu 1909 več za 916.966 K 75 h. Ako primerjamo letošnji dobiček na blagu po 48.153 K 35 h s prodanim blagom v znesku 2.761.534 K 33 h, razvidimo, da je »Gospodarska zveza« v blagovnem prometu delala z dobičkom 1 K 74 h pri 100 K prodanega blaga. — Na skonti je preostalo »Gospodarski zvezi« 25.478 K 23 h. Na vpisnini je prejela 28 K, prispevka je bilo vplačanega 665 K, najemnina hiše Trnovo znaša 3008 K 62 h, podpore po deželnem odboru kranjskem prejele 3000 K, skupaj 80.333 K 20 h. — Nasproti temu pa je zabeležiti v izgubo: 10odstotni odpis na inventarju 2045 K 32 h, izguba na obrestih 3545 kron 76 h, stroškov 60.711 K 51 h, stroški hiše v Trnovem 1230 K 20 h, obresti rezervnih zakladov 606 K 24 h, izplačane provizije 1524 K 30 h, 69.663 K 33 h; torej čistega dobička 10.669 K 87 h. Ta čisti dobiček razdeliti je običnemu zboru v smislu § 10. pravil ter obenem razdeliti tudi iz leta 1908 še nerazdeljeni čisti dobiček po 8086 K 41 h, tedaj pride do razdelitve vsota 18.756 K 28 h. Koncem leta 1908 je štela »Gospodarska zveza« 81 članic-zadrug, pristopile so v letu 1909 2 zadruge, skupaj 83, izstopila pa nobena, tedaj šteje »Gospodarska zveza« koncem leta 1909 83 zadrug. Stanje članov koncem leta 1908 je bilo 527, pristopilo jih je v letu 1909 25 članov, skupaj tedaj 552 članov; izstopil ni nihče. »Gospodarska zveza« je članica »Združne zveze« v Ljubljani.

Predsednik nadzorstva predlaga, naj se podeli odboru absolutorij, kar obvelja.

Čisti dobiček iz leta 1908 in 1909 v skupni vsoti 18.756 K 28 h se tako-le porazdeli: 30 odstotkov rezervnemu zakladu, 20 odstotkov pokojninskemu zakladu, 50 odstotkov se pa prepiše na nov račun.

Novo podjetje »Gospodarske zveze«.

Na predlog deželnega odbornika dr. E. Lampeta se sklene po daljši razpravi, naj »Gospodarska zveza« ustanovi neko novo podjetje. Razprave so se udeležili stotnik Kump, Škerbinec, Babnik.

Eksportni trgovini »Gospodarske zveze«.

Ravnatelj S. Škerbinec poda nekaj podatkov o eksportni trgovini »Gospodarske zveze«. Glede na eksport domačih zobotrebcev ima »Gospodarska zveza« že malone monopol. Izdelejuje se po najrevnejših krajih Dolenjske. »Gospodarska zveza« eksportira tudi v Levanto in sicer dela kupčije v Levanti le proti gotovemu denarju. »Gospodarska zveza« ima v Italiji 7, na Francoskem pa 4 zastopnike in izkuša, da se čimdalje bolj razširi eksport kranjskih kmečkih pridelkov. Kar se tiče eksporta čevljev, upa, da postane eksport večji, ko se skleneta z Rumunijo in Srbijo trgovinski pogodbi. V Ljubljani namerava »Gospodarska

zveza« napraviti poseben oddelček za prodajo in za posredovanje kmečkih strojev. — Razprave se udeležijo stotnik Kump, dr. Lampe, ki naglašajo potrebo napraviti tako izložbo kmečkih strojev, da bi stroji delovali in bi zato kmet imel večje veselje, da si jih nabavi.

Kurat Abram priporoča »Gospodarski zvezi«, naj bi obrnila pozornost na nakup zgodnjega goriškega krompirja, ki ga imajo zdaj zgolj tržaški judje v rokah. Predsednik J. N. Babnik izjavi, da bo v tej zadevi storila »Gospodarska zveza«, kar ji bo mogoče.

Predsednik naglašja, da čakajo »Gospodarsko zvezo« velikanske naloge. Priporoča, naj se reorganizira »Zvezino« notranje poslovanje, odbor imej vsaj vsak teden seje.

Deželni poslance Hladnik govori o nujni potrebi, da se bavi »Gospodarska zveza« s prodajo kmečkih strojev. Želi, naj bi fiksirala »Gospodarska zveza« cene.

Dr. Lampe želi, naj bi imela »Gospodarska zveza« več stika z ljudstvom, za kar naj skrbi po časopisju. Inzeratov, kakor druge tvrdke, »Gospodarska zveza« ne potrebuje, ampak tega potrebuje, da ljudje znajo, kaj da »Gospodarska zveza« dela. Deželni odbor namerava razstaviti na Dunajski cesti tam, kjer je bil kinematograf, stroje za mali obrt. Podpiral bi tudi razstavo kmečkih strojev, če jih razstavi »Gospodarska zveza«.

Razprave se še nadalje udeležijo Babnik, Stanovnik, ki želi, naj gleda »Gospodarska zveza« bolj na društva, s katerimi naj dela na sklepe, Babnik, Palme in Abram, nakar se vzame na znanje, da je odstopil iz nadzorstva nadzornik Ivan Podlesnik, ki mu izreče predsednik J. N. Babnik zahvalo vsled vestnega njegovega nadzovanja, nakar zaključijo J. N. Babnik glavno skupščino.

Kako je zmagal grof Khuen?

Khuenu - Hedervaryju ni treba sklepati kompromisov ali pa celo demisionirati. Zmagal je. Hudobni jeziki sicer trdijo, da je presenetljivi izid ogrskih volitev samo vspeh grofa Tisza in nekaka opravičba staroliberalne stranke, vendar po imenu je le zmagovalček grof Khuen-Hedervary. Četudi je grof Khuen - Hedervary še v februarju, ko se je ustanovila nacionalna stranka in ko je bilo treba pridobivati volivne mase, celo povdarjal, da nova liberalna stranka ne bo nova izdaja stare liberalne stranke in četudi je to povdarjal naučni minister grof Zihy v svojem govoru v Stolnem Belgradu, vendar je sedaj razpoloženje v klubih vladne stranke popolnoma drugo. Nazdravljajo si v veselju, da vspeh volitev ni nič drugega kakor dokaz za upravičenost politike staroliberalne stranke. Torej te volitve niso potrdile programa Khuen-Hedervaryjevega, ki se v marsikaterih točkah loči od staroliberalnega, temveč so potrdile le staroliberalno strankarsko politiko.

Kakor vse kaže, se bo to vjemalo tudi z drugimi dejstvi. Staroliberalna je bila sicer nagodbena stranka, toda temelj ji je bil liberalizem, po katerem se je tudi imenovala in kateremu je žrtvovala vse, tudi nagodbo. Vladna stranka do leta 1904. je imela v vseh tedanjih liberalnih osemindesetih opozicijskih strankah skrivne in očitne zavezničke — pomisliti je treba samo na proticerkveno politiko — ter se je borila proti vsem nagodbenim strankam 67. leta, ki so ji stale nasprotno v boju na nož. Ne zato, ker so bile stranke 67. leta, ampak zato ker niso bile liberalne.

Noben pameten človek pa se ne bo zgražal, ker je grof Khuen-Hedervary stranke 48. leta po njihovih težkih grehih naravnost decimiral. Te stranke so popolnoma zaslužile svojo usodo. Čudno pa se sliši, da je tudi uničil protoliberalne nagodbene stranke 67. leta. Grof Khuen-Hedervary je pri tem igral dvojno igro, ki gotovo ni korektna. Nasproti 48aškim volivnim masam in strankam je igral reševalca nagodbe, a protoliberalne 67aške opozicijske stranke je zadušil v imenu liberalizma. Nagodba Ogrske z Avstrijo ni nobeno konfesijonelno niti narodno vprašanje, kakor tudi sploh vprašanje liberalizma. Prejšnja liberalna stranka je sicer to dvoje združila, a s tem je ustvarila največjo in najpogubnejšo laž v političnem življenju Ogrske.

Naravna posledica tega dejanja je bila, da se je mogla liberalna stranka 30 let vzdržati na površju z volivnim sistemom najslabše vrste z nepopisno volivno korupcijo. 30 let so bili liberalni državnozborni mandati ravnotako na prodaj, kakor krompir na semnju. Kupljeni volivci in mandati so pomenjali 30 let nagodbeno zvestobo Ogrske.

Dosti drugače tudi sedaj ni. Novopečena novoliberalna stranka se ni zadovoljila s tem, da bi se sklicevala na splošno nepriljubljenost 48aške frazerske politike med volivnimi masami ter potrebo miru in resnega dela v parlamentu. Delala je tudi s silo in denarjem. O teh sredstvih se je v avstrijskem drž. zboru že govorilo in besede, ki so se tam izpregovorile o ogrskem volivnem sistemu, so učinkovale prav dobro v klubu nacionalne delovne stranke. Pri tej priliki se je seveda pogrela stara liberalna fraza, ko je manjkalo drugih dokazov, da narodnosti »denuncirajo« Ogrsko na Dunaju. Pa z nasiljem se je tudi delovalo pri volitvah na Ogrskem v okrajih, kjer ni nobenih drugih narodnosti. Bog Trebuh je tudi pri teh volitvah sprejel mnogih žrtev. Mnogo pa jih je bilo, ki so v spremstvu bajonetov korakali na volišče, ali pa ne, kakor je bilo ukazano vojakom in orožnikom.

Posamezni vladni mandati so veljali ogromne vsote denarja. Nek baron na južnem Ogrskem je plačal 200.000 K za volitev v svojem okraju. V Budimpešti je nek mandat veljal 80.000 K. Splošno so veljali po 60 do 100.000 K mandati. V nekem okraju, kjer je bilo samo 5000 volivcev, je dobilo samo 38 oseb 5000 K. V zgornjeogrskih, slovaških, sedmograških in rumunskih okrajih je bilo denarja kot ovsa.

Tako izgleda slavepolna zmaga nove ogrske nagodbene večine. Ali je v resnici nagodba tako draga, ali je res tako nepopolna, da se mora njene pristaše kupovati z denarjem? Krščanska vladna politika bi celo deželo Mažarov in Nemažarov pridobila za nagodbo, samo liberalna politika jo kompromitira s svojim sramotnim volivnim sistemom. Grof Khuen-Hedervary koraka v državni zbor kot triumfator. Čas miru in dela je nastal — čas miru kupljenega ljudstva in čas liberalnega dela.

Podpredsednik propale ljudske stranke Rakovszky se pogaja s predsednikom 1848-stranke, Justhom, da bi se opozicijske stranke združile in nastopale v parlamentu skupno.

Ogrski Slovenci in sedanje volitve.

(Iz Ogrske.)

Ogrski Slovenci so razdeljeni med Mažare v štiri volivne okraje: Murska Sobota, Bakša, Dolnja Lendava in Mošter. Razdelili so jih Mažari nalašč tako, ker so se bali, da bi sicer tvorili v dveh okrajih večino. Zdaj so razdeljeni tako, da so v treh okrajih v manjšini, le v enem okraju, v Murskoj Soboti, tvorijo večino. V tem okraju bi pri dobri volji lahko volili Slovence, a ljudstvo je tako zaostalo glede na narodno zavest, da se mu kaj takega dosedaj niti ne sanja.

V volivnem okraju Bakša, kamor spadajo volivci iz treh čisto slovenskih župnij, sta se borili za zmago vladna stranka in stranka 48, to je stranka Košuthova, oziroma Justhova. Kandidata 48. stranke so sprejeli v več vseh z veliko slovesnostjo in so ga podpirali na vse mogoče načine. Tako so n. pr. v neki vasi volivce, ki so hoteli iti voliti za vladno stranko, ustavili doma. V drugi vasi so napadli kmeta, ki je obesil na hišo zastavo vladne stranke. Nekdo so celo molili za zmago Košuthove stranke itd.

Da so ogrski Slovenci nesamostojni, so pa krive razmere, v katerih živijo, zato se temu ni treba čuditi. Ubogi narod nima nobenega časopisa in nima nikakih zanesljivih voditeljev, katere bi z upanjem lahko ubogal. Primoran je zato verovati in za resnico imeti, kar učitelji in drugi uradniki pravijo. A ti učitelji in uradniki so večinoma mažarski nacionalci.

Kaj pa duhovništvo? Žalibog je po naših krajih mnogo takih, ki so prenapolnjeni z mažarskim duhom. Le malo je takih, katerih srce bi za narod gorelo, ker vlada skrbi pri nastavljanju, da pridejo k nam nacionalni mažari. Z veliko težavo je zmagala vladna stranka v vseh štirih okrajih. Seve Slovenci ne bodo imeli tudi od zmage vladne stranke nič, kakor bi ne imeli nič od Košuthovcev.

Dnevne novice.

† **Izobraževalnim društvom!** Ona izobraževalna društva, katere so pred kratkom prejela od tajništva S. K. S. Z. ljubljanske drugič vprašalne pole, se vljudno prosijo, da iste izpolnijo in jih takoj pošljejo S. K. S. Z. v Ljubljano, ker je sicer nemogoče pričeti s sestavo statistike za »Društveni kolektarček«.

† **Nemcem se v Avstriji slabo godi.** 5. t. m. so v Črnovicah otvorili »Dom«, ki stane en milijon kron. Pri tem je značilno le to, da se je slavnosti udeležil deželni predsednik pl. Bleyleben in da je govoril bivši minister Schreiner. Ta je med drugim dejal, da »se Nemci v Avstriji sedaj nahajajo v precej bolj ugodnem položaju kakor pred leti, vendar pa ne sme počivati nacionalno delo«. Veseli nas, da se Nemcem godi boljše, kakor smo dozdaj mislili, ko smo čuli njihove vedne pritožbe in so se nam skoro že smilili.

† **Protestantovska morala.** Protestanti, ki se zdaj tako ogorčujejo zoper papeževo encikliko, pošiljajo v Avstrijo v masah brošuro »Wegweiser für Ubertretende«, v kateri na nesramen način uče, kako katoličane zapeljivati na odpad, jih hujskati in ohraniti v novi protestantovski veri ter uče celo bojko zoper katolike, sovraštvo med zakonskimi in podobno! Državno nadpravnštvo v Pragi je moralo te dni zapleniti več tisoč izvodov te knjižure, ki si jo je naročil hetzpastor Hans Koch v Budjejevicah. Pravi sinovi svojih očetov!

† **Dež. poslanec Piber** se mudi na oddihu v Kninu v Dalmaciji pri svojem bratu.

† **Predavanja na Goriškem.** V nedeljo, 5. t. m. je v Solkanu pri Gorici v ondnotnem društvu predaval zastopnik S. K. S. Z. visokošolec Virgilij Šček o Ciril Metodovi družbi, kako je prišla v roke liberalcem, ki jo izkoriščajo strankarsko. Pozival je navzoče na delo za »Slovensko Stražo«. Nasprotnikov je bilo več, a se vkljub pozivu niso upali ugovarjati. — V Orehovljah je zastopnik S. K. S. Z. predaval o ustavnih pravicah; v Črničah pa g. Remec o francoskih vojskah. Povsodi je bila udeležba lepa.

† **Za namestnika državnega nadpravnika** v Gradcu je imenovan dosedanji državni pravdnik v Mariboru, Rudolf Štech.

† **Südmarkovski shod** za ustanovitev podružnice v Wieseldorfu na Štajerskem so krščansko-socialni kmetje razbili; niti shod po § 2. se ni mogel vršiti, ker so bili celo orožniki proti ljudstvu brez moči. Katoliški Nemci spoznavajo vedno bolj pogubni svobodomiselni protestantovski značaj »Südmärke« in se je zdaj branijo.

† **Imenovanja.** Predsedstvo finančnega ravnateljstva v Ljubljani je imenovalo davčne oficijale Alojzija Strmole, Jakoba Droll, Rudolfa Strnad, Edvarda Vencajz, Rudolfa Klacna in Vincenca Nedeljko za davčne upravitelje v devetem, davčne asistente Ivana Cirk, Alojzija Mazgon, Antona Praznik, Ludovika Jutraš in Ludovika Jelšnik za davčne oficijale v 10. činovnem razredu.

† **Mare amarissimo** — zelo grenko morje — je, kakor znano, laški pisatelj D' Annunzio označil jadransko morje. Je v resnici zelo grenko za Lahe, ker se je zopet pokazalo zdaj, ko so v laškem parlamentu začeli posvetovanja glede vladne predloge o podpiranju trgovske mornarice. Avstrijska trgovska mornarica ima namreč v jadranskem morju 438 ladij s 456.047 tonami in 451.055 konjskimi močmi, laška pa šteje v Adriji le 75 ladij s 43.412 tonami in 40.065 konjskimi močmi! Te dni se je dognalo, da Italija svojih projektiranih 4 dreadnought ne bo niti do leta 1912 izlepa gradila, prvo so kome začeli. Imajo običajne težave z ladjedelnici. Res — mare amarissimo! In kljub temu se nahajajo v Avstriji oficijoz, ki bi Lahom radi dali fakulteto v Trstu, da se ne bi zamerili »mladi in mogočni« Italiji.

— **Pri dopolnilnih občinskih volitvah** za tretji razred v Celovcu so bili izvoljeni Karl Haderer, Jožef Keusch-nigg, Adolf Worliczek in Raimund Klein. Od 3000 volivnih upravičencev se je udeležilo volitve le 178!

— **Nov češki državopravni dnevnik** ustanove v Pragi. Financira ga centralna banka čeških hranilnic. Podpisanih akcij je za dva milijona kron. Eden med prvimi, ki so vzeli akcije, je grof Lützow, ki živi na Angleškem in podpira vsako češko akcijo.

— **Nezgoda.** V soboto zvečer, dne 4. t. m. padel je z voza blizu kolodvora v Brežicah vozniku Zadniku iz Čateža ob Savi sod vina in se razbil, vino pa razlilo. Zgodilo bi se bilo kmalu, da bi se bil tudi voznik ponesrečil. Vozil je vino nadučitelju Ambrožiču iz Čateža, ki vino od kmetov prekupe in za dobiček krčmarjem po Kranjskem oddaja.

— **Učenje slovanskih jezikov na hrvaških srednjih šolah.** Hrvaška deželna vlada je zadnje dni razposlala vsem ravnateljstvom srednjih šol naredbro za znatno razširjenje naučnega temelja v hrvaškem jeziku. Gre se za to, da bi se dijaki na podlagi staroslovenskega jezika vzporedno učili tudi

modernih slovanskih jezikov. Ker so namreč razlike med slovanskimi jeziki — izvzemši leksikografsko stran — osnovane največkrat le na različnosti razvitka glasov ter se v slovanskih jezikih najde v malo oblik, ki bi ne bile potrjene bodisi v staroslovenskem jeziku ali pa v zgodovini hrvaških oblik, in ker dalje sintaktične razlike med slovanskimi jeziki nikakor niso velike — zato poziva vlada profesorje hrvaščine, da se v VIII. razredu pri razlagi razvitka glasov in oblik hrvaškega jezika na podlagi staroslovenske komparativno ozirajo tudi na današnje osnove in večje razlike med glasovi in oblikami modernih slovanskih jezikov: ruskega, češkega, poljskega in slovenskega. Na ta način se bo marsikateri dijaka spodbudilo, da se bo vsaj privatno posvetil učenju kakšnega drugega slovanskega jezika. Za Slovence je pa navedena naredba še posebej zanimiva, ker nalaga profesorjem tudi, da dijakom od V. razreda dalje nujno priporočajo čitanje najboljših slovanskih pesniških in pripovednih spisov (Vodnik, Prešeren, Gregorčič, Jurčič) ter jim gredo pri tem na roko. S tem se hrvaške srednje šole vsporedi z našimi, kjer je tudi uvedeno čitanje Mažuraničevega »Čengića« in Gunduličevega »Osmana«.

— **Pri občinskih volitvah v Varaždinu** so zmagali včeraj v I. razredu kandidatje srbsko-hrvaške koalicije.

— **Nadomestne občinske volitve v Gorici.** Včeraj so se vršile dopolnilne volitve za III. razred mestnega sveta. Glasovalo je 285 volivcev. Zopet izvoljena sta bila dr. Ahil Venier z 276 glasovi in Josip Juch z 283 glasovi, na novo je bil izvoljen kmet Anton Bisiach z 284 glasovi.

— **Silna nevihta.** Iz Ajdovca pri Žužemberku se nam piše: Dne 5. junija popoldne ob pol 5. uri se je vsula toča, debela kot lešniki in je tolkla skoraj osem minut nepretrgoma s toliko silo, da je lomila mladike s trt in dreves in vse žito oklestila. Med tem je bil hud vihar, lilo je kot bi se bil oblak utrgal, in ko je nehalo, je bilo vse belo po tleh. Žito bodo morali ljudje pokositi, sadež na trtah je za letoš pokončan. Pobila je toča v vaseh Plano, Ajdovec in Brezova Reber, v drugih vaseh in v vinogradu Boršt se ne pozna dosti. Take nevihte še stari ljudje ne pomnijo.

— **O. Lintelova knjižnica »Staršem in vzgojiteljem«:** Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu, naj se razširi med ljudstvom; vsi vzgojitelji in starši naj jo dobe v roke. Cena 25 v, 10 izvodov in več po 20 v. Naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

— **Razpisane učiteljske službe.** Na enorazrednici v Rakitni (okraj ljubljanska okolica) voditeljsko in učiteljsko mesto v stalno nameščenje do 20. junija t. l.; na enorazrednici v Čemšeniku (okraj Kamnik) učiteljsko in voditeljsko mesto v stalno nameščenje do 25. junija t. l.; na enorazrednici v Bevkah (okraj ljubljanska okolica) učiteljsko in voditeljsko mesto do 20. junija t. l.; na štirirazrednici v Sostrem (okraj ljubljanska okolica) učiteljsko mesto v stalno nameščenje do 20. junija t. l.; v šolskem okraju novomeškem se razpisujejo v stalno nameščenje do 29. junija t. l. sledeče učiteljske službe: nadučiteljsko in učiteljsko mesto na novi dvorazrednici v Birči vasi; nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Št. Petru; učiteljsko mesto na novi enorazrednici v Spod. Karteljevem; učiteljsko mesto na enorazrednici na Ajdovcu.

— **Pošteno dekle** za gospodarstvo išče neki koroški župnik. Naslov pove »Slovenska Straža« v Ljubljani.

— **Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku.** Dne 12. maja je nastala v odprtem železnem rudniku blizu mesta Buhl, po imenu Keeney Mine, velika eksplozija. Rojaka Josipa Smoleja je vrglo kakih trideset čevljev daleč in mu izbil oboje oči. Prenesli so ga v bolnico v Buhl, kjer je dne 13. maja umrl v strašnih mukah. Pokojnik je bil rojen v Kranjski gori na Gorenjskem leta 1882.

Štajerske novice.

š **Hofrat Ploj** se sklicuje v svojem odprtem pismu na »Slovenca« tudi na pogajanje za združitev obeh jugoslovanskih klubov. O teh pogajanjih naj gospod hofrat raje molči — on že ve zakaj. Ko bo prišel čas, bomo pojasnili njegovo ulogo v tej zadevi.

š **V Ježovnikovem volivnem okraju** nemškutarji nikakor ne mislijo postaviti svojega kandidata, ampak so izšli na svoje verne parole, da se voli »eletržec in velekdandiat Johan Katz proti deželnemu poslancu dr. Karlu Žerstovskemu. Če še kdo ne verjame, da se nahaja pismena pogodba med Narodno stranko in »Štajerčev« šnop-

sarsko bando, pri tej volitvi se bo dovolj jasno prepričal o tem slovensko-nemškem pobratimstvu. Sicer pa, če tudi še rdeči internacionalci priskočijo Katzu na pomoč, propal bo on, kakor je dolg in širok. Naša stranka je močna dovolj, da se ne boji svojih borbinih nasprotnikov. Liberalizem in nemškutarstvo bosta 14. junija tako korenito tepena, še hujše kot bi ju oplazil rep Halleyevega kometa. Vsi na delo!

š **Zadružna Zveza.** Pododbor za Štajersko v Mariboru vabi k glavni skupščini pododbora za Štajersko, katera se vrša v četrtek dne 16. junija v prostorih katol. delavskega društva (Flössergasse 4) v Mariboru. Začetek ob 10. uri predpoldan. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju. 2. Poročilo o revizijah in nasveti za poslovanje. 3. Predavanje gospoda dež. živinorejskega nadzornika M. Jelovškega. Stanje živinoreje na Spodnjem Štajerskem, razne pasme, sredstva za povzdigo živinoreje. 4. Predavanje g. VI. Pušenjaka: Zadružna prodaja živine. 5. Slučajnosti. Vse zadrage naj pošljejo zastopnike, vabijo se pa tudi vsi, ki se zanimajo za gospodarski napredek na Spodnjem Štajerskem, k skupščini.

š **Zveza Narodne stranke & štajercijanci** se bo zopet jasno dokumentirala pri nadomestni volitvi za državni zbor v slovenjegraškem volivnem okraju. Narodna stranka kot ledična punca je začela kokešno snubiti štajercijanskega vdovca. Zakon se bo izvršil dne 4. julija. Oklicalo se bo parček postavno po trikrat v »Štajercu« in »Narodnem Listu« in dodatno večkrat v »Dnevniku«.

š **Slov. katol. izobraževalno društvo »Kres« v Gradcu** priredi v nedeljo dne 12. t. m. veselico. O uspehu poročamo.

š **Umrli** je v ponedeljek, 6. junija v Pavlovcih Matjaž Keček, oče župnika v Stopicah Andreja Kečeka. Bil je velik prijatelj duhovnikov in zaveden Slovenec. Bil je naročnik »Slovenskega Gospodarja« od njegovega početka. Jeklenemu katoliškemu značaju blag spomin. N. v m. p.!

š **Taščo ubil.** Pri Sv. Štefanu pri Žusmu je v soboto 4. junija oženjeni lastninar Martin Pistivšek v prepiru ubil svojo 56 let staro taščo Lizo Kocen. Nato se je sam javil sodišču.

— **Iz Savinje so potegnili** v soboto, dne 4. junija mrtvo truplo Ivana Pirca iz Topovelj. Ker je bil primoran zapustiti službo v poljski tovarni, je poplaval s svojimi prijatelji ter se pripravil za odhod v Ameriko. Vračal se je vinjen iz Št. Petra domov ter se ponesrečil nad grobelskim mostom.

š **Umrli** je v Celju bivši finančni uradnik in hišni posestnik, 80-letni g. Šelander. Bil je vedno zaveden Slovenec.

š **Poneveril** je tajnik S. K. S. Z. O. Šimonc privatnim osebam nekaj denarja in nato zbežal iz Maribora. Policija mu še ni prišla na sled.

š **Obesil se je** pri Koštomaju za Voglajno pri Celju 26-letni Westenov delavec Tičar na nekem drevesu. Vzrok čina je baje nesrečna ljubezen. Leopold Tičar je doma s Krškega. Bil je že enkrat v norišnici.

KATOLIŠKA ORGANIZACIJA NA LAŠKEM.

Te dni je 30.000 beneških kmetov v Citadelli osnovalo kmečko strokovno zvezo. Pospešuje jo zlasti škof pado-vanski, beneškim Slovincem dobroznani monsignor Pellizzo. Socialiste in liberalce je vsled tega prešinil velik strah.

Telefonska in brzoljavna poročila.

VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 7. junija. V »Slovenskem Narodu« se bere:

»Vseučiliško vprašanje. Zagrebškemu »Obzoru« poročajo z Dunaja zanimive stvari o stanju vseučiliškega vprašanja. Vsled nastopa južnih Slovanov, zahtevajočih junktim med italijansko in slovensko pravno fakulteto, dalje vsled ostrih nasprotstev med Poljaki in Malorusi zaradi vseučilišča v Lvovu so postale razmere za vlado jako neugodne. Prej je vlada smela računati, da bodo razen vseh Nemcev in Italijanov tudi socialni demokratje, Poljaki in Malorusi glasovali za italijansko pravno fakulteto brez ozirov na želje Slovencev. Zdaj pa je vlada vsled bojev na lvovskem vseučilišču prišla v drug položaj. Posredovalni predlog južnih Slovanov, naj se ustanovi italijanska pravna fakulteta, obenem pa naj se sklene, da se brez obveze kdaj ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani in v principu prizna Malorusom pravico do lastnega vseučilišča — je tak, da bi zanj glasovali tudi Poljaki in Malorusi. Ker pa se Bienert takega

sklepa boji, saj bi znatno vplival na konstelacijo strank v parlamentu ter zbližal elemente, ki so si danes še nasprotni, zato hoče vprašanje o ustanovitvi italijanske fakultete za nedogleden čas odložiti. »Obzor« končuje: »Pravi uspeh akcije južnih Slovanov je torej siguran, da se namreč prepreči ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, pa naj ostane do boljših časov nerešeno tudi vprašanje slovenskega vseučilišča v Ljubljani. To bo vsekako velik uspeh.«

Tako torej »Obzor« in liberalni slovenski listi. V resnici pa ta notica ni nič drugega, nego poizkus gotove strani, rešiti se iz zadrego, ker je prišel čas resnega boja za kulturno zadevo vseh Slovencev. Tega boja se pa osobito boji izvestni slovenski štajerski poslanec, kakor je bilo že nedavno napovedano. Zato hoče odložiti zahtevo Slovencev za nedoločen čas ter pomagati Lahom in vlad. To in nič drugega ne pomenja ona notica, ki jo je izvestni možakar v prozornem namenu sprožil v »Obzoru« in razširil po liberalnih slovenskih listih. **Cela notica od začetka do konca je gola izmišljotina.** Na Dunaju nihče nič ne vé o »posredovalnem predlogu južnih Slovanov« in vse skupaj je pesek v oči, da se slovensko ljudstvo zopet enkrat temeljito vara in — da se gospod hofrat Ploj izmuzne v trenutku resnega boja za pravice slovenskega naroda.

KONFERENCA ITALIJANSKIH POSLANCEV Z BIENERTHOM.

Dunaj, 7. junija. Danes je imelo odposlanstvo italijanskih poslancev v zadevi laške pravne fakultete daljše posvetovanje z Bienertom.

SVOBODOMISELNA BLAMAŽA V ZAGREBU.

Zagreb, 7. junija. Včeraj se je vršila skupščina svobodomislecev. Katoliškega občinstva se jo je veliko udeležilo ter je bilo v večini. Tudi ta skupščina svobodomislecev je bila razbita. Pokretaši in vodje socialistov so bili vsi besni. Po shodu so priredili demonstracijo, ki je bila pa velika blamaža za pokretstvo. V petek zopet shod.

GROF KHUEN NA DUNAJU.

Dunaj, 7. junija. Ogrski ministrski predsednik grof Khuen se je danes pripeljal na Dunaj, ker bo popoldne od cesarja sprejet v avdienci. Khuen bo imel razgovor tudi z zunanjim ministrom Aerenthalom.

OGRSKA VLADNA STRANKA.

Budimpešta, 7. junija. Ogrska vladna stranka bo imela v prvih dneh prihodnjega tedna strankarsko konferenco, da nominira predsedstvo. Dežder Perzel bo skoro gotovo predsednik stranke.

IZ PRORAČUNSKEGA ODSEKA DRŽ. ZBORA.

Dunaj, 7. junija. Danes je bil sprejet v proračunskem odseku proračun justičnega ministrstva s 25 proti 18 glasovom. Od slovenske in soc. dem. opozicije je manjkalo šest poslancev. Sprejeta je bila z 22 proti 16 glasovom Plojeva resolucija, ki poziva vlado, naj izpremeni § 27. statuta najvišjega sodišča v tem smislu, da vse one zadeve, ki se v prvi inštanci obravnavajo slovenski tudi najvišje sodišče obravnava v slovensčini in izda slovensko razsodbo. Za so glasovali tudi Poljaki in Rusini.

Dunaj, 7. junija. Proračunski odsek razpravlja proračun finančnega ministra.

AVSTRIJSKI PARLAMENTARIZEM.

Dunaj, 7. junija. Danes je prišel v zbornico predsednik japonske gospodke zbornice Takugava, ki je prišel sem proučavati avstrijski patriotizem. Predsednika obeh zbornic sta mu razkazovala prostore

SLOVENC IN REŠITEV JEZIKOVNEGA VPRAŠANJA.

Praga, 7. junija. Na shodu čeških agrarcev in Strakonih je bilo povdarjano, da je ideja za jezikovni načrt čeških radikalcev izšla od Slovencev.

VELIKANSKI POŽAR.

Lvov, 7. junija. V Busku je zgorelo 100 hiš in drugih poslopij.

BOLGARSKA BREZ TOBAKA.

Sofija, 7. junija. Vsi prodajalci tobaka stavkajo ter zahtevajo od vlade neke ugodnosti. Tobaka že dva dni ni mogoče dobiti.

POTRES V ITALIJI.

Neapelj, 7. junija. Danes ob 3. uri jutraj je bil tu močan potres. Ljudje so bežali iz hiš. Tudi iz Južne Italije poročajo o močnem potresu, posebno iz Avelina, zlasti je trpel kraj Calitri, kjer se je podrlo več hiš in je devet mrtvih. Tudi v nekaterih drugih krajih so človeške žrtve. V Povino ima slavna katedrala razpokline.

VREME.

Dunaj, 7. junija. Vremenska opazovalnica naznanja semtertje nagnjenja za viharo vreme.

Ljubljanske novice.

SLOVENSKIM PEVCEM V LJUBLJANI!

Napredek slovenskega glasbenega društva »Ljubljane«, so v zadnji številki »Narodnoobrambnega Vestnika« navdušeno pozdravili voditelji Vse-slovenske Ljudske Stranke z besedami, ki naj bi bile merilo vsem našim gg. pevcem: »Naj bi to vseskozi naše društvo vedno bolj podpirali naši somišljeniki in sodelovali za dosego lepih njegovih ciljev: v naših vrstah povzdigniti do vrhunca glasbeno umetnost.« Te k nadaljnjemu, smotrenemu delu nas spodbujajoče besede, laskave ocene zadnjega koncerta v uglednih listih, posebno zadnja ocena v odličnem našem leposlovnem listu »Dom in Svetu«, nas naj vse ohrabri, da po kratkem odmoru, ki je sledil zadnjemu koncertu, pričnemo z novimi silami delo za slovensko glasbo. **Vabimo vse somišljenike pevce v zbor »Ljubljane«** ki bodi osrednje naše glasbeno društvo! Vstrajnost, odločnost, požrtvovalnost za dobro stvar naj nas vodi! Ako tudi semtertje kdo ni redno zahajal k skušnjam, naj v ravnokar započeti novi dobi zvesto postavi svoje moči v službo velikim, lepim ciljem. **Pevski vaje moškega zbora bodo vsako sredo in vsak petek točno ob osmi uri zvečer. Prihitite vsi k jutrišnji pevski vaji sredo, 8. t. m., da si združeni začetimo bodoče delo in ker bo pred vajo odbor podal svoje izjave. Povabite v naš krog svoje prijatelje pevce somišljenike! Častna naša dolžnost bodi sodelovati pomagati pri »Ljubljani«.** Na mnogoštevilno svidenje!

Pevski pozdrav!

Za odbor slovenskega glasbenega društva »Ljubljane«:

Dr. V. Pegan, predsednik.

Pavel Gorjup, tajnik.

Anton Svetek, pevovodja.

Ij **V nedeljo k desetletnici podpor-nega društva tobačnega delavstva na Šmarno gori** Podporno društvo delavcev in delavk ljubljanske tobačne tvornice vabi na desetletnico, ki jo praznuje v nedeljo, dne 12. junija 1910. na Šmarni gori. — Spored: a) Na Šmarni gori sv. maša ob 9. uri dopoldne in cerkveni govor. Daruje profesor poslanec dr. Krek. b) Po obedu delavsko zborovanje pri Cebavu v Št. Vidu pri Ljubljani. Na zborovanju poroča prof. poslanec dr. Krek. — Delavci, delavke in delavski prijatelji, vabimo vas, da se udeležite slavlja naše desetletnice! Alojzij Čatar, predsednik; Ivanka Kocmur, zapisničarka.

Ij **VIII. zborovanje društva za prisilno vzgojo in oskrb** se bo na povabilo deželnega odbora kranjskega vršilo v Ljubljani v deželnozbornski dvorani od 12. do 17. junija t. l.

Ij **Seja »Rafaelove družbe«** bode v četrtek, dne 9. junija t. l. ob petih popoldne v odvetniški pisarni družbinega predsednika dr. Vlad. Pegana. — Vsi člani odbora naj se te seje zanesljivo udeležijo, ker je na dnevnem redu mnogo zelo važnih predmetov. — Posebna vabila se ne razpošiljajo

Ij **Dijaška gledališka predstava** v korist »Podporne zaloge za revne dijakke c. kr. prve drž. gimnazije v Ljubljani« bo v sredo, 8. junija t. l. v telovadnici c. kr. prve drž. gimnazije (po-leg »Narodnega doma«) v Ljubljani. — Uprizori se starogrška klasična igra »Antigona«. Grški spisal Sofoklej; poslovenil Cv. Golar. — Začetek ob osmih zvečer. — Vstopnina: I.—IV. vrsta po 2 K; ostale vrste po 1 K 40 vin. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo. Vstopnice zvečer pri blagajni. Dohod iz Kolizejskih ulic.

Ij **Ali je že Rejčeva zadeva končana?** Dve Rejčevi žrtvi, Vončina in Razpetova, se bosta morali še zagovarjati zaradi krivega pričevanja pred sodiščem. A tudi v drugem oziru ni še izključeno, da doživimo še eno senzacijo Rejc, saj še ni znano, kdo da je igral takrat harmoniko v Rejčevem stanovanju, ko so ljudje videli Rejca na zadnji žalostni poti z ubogo Rejčevo ženo, ki jo je peljal, da jo vrže v vodo. Obtožnica proti Rejcu domneva, da je bila Razpetova tista, ki je igrala harmoniko takrat, ko so ljudje videli Rejca na cesti. Mogoča je sicer še neka druga domneva, a omenjati jo nečemo, ker se tisti, ki jo zagovarjajo, le lahko motijo. Vsekakor je pa skoraj gotovo, da je Rejc imel sokrivca pri svojem groznem činu. Zakaj je Rejc usmrtil

svojo ubogo ženo, je neposredno sam priznal v svojih izpovedbah pred poroto, češ, da ni maral zanjo. Lahkoživo je živel morilec Rejc, zelo lahkoživo. Zanimivo je tudi, da je bil Rejc dolgo časa član socialnodemokratske rudarske »Unije« in torej socialni demokrat. Izključena nikakor niso v Rejčevi zadevi kaka nova presenečenja. Kakor se nam poroča, je Rejc v zaporu še enkrat omedlel, joka neprestano in pravi, da ostane pri tem, kar je že pripoznal, da je namreč ženo vrgel v vodo, drugzega pa da nič ne pove. Morda se mu bo vendarše jezik razvozljajal.

Ij Rabiljatna prisiljenca. Včeraj popoldne sta se prisiljenca Fran Špiček in Ivan Šuligoj pri zgradbi obrtne šole tako upijanila, da sta bila za delo popolnoma nezmožna. Ko ju je paznik odvedel proti domu, sta se mu po poti začela ustavljati in ga zmerjati. Na Marjinem trgu mu je prišel na pomoč policijski stražnik in tudi ta je naletel na tak odpor, da je morala priti še tretja moč. Eden se je med potjo vrgel na tla, je bil okoli sebe, kakor besen ter upil kakor zver. Ker so ga potem s hudim naporom le spravili na stražnico, so poklicali »zeleni voz«, s katerim so potem oba odpeljali v prisilno delavnico. Pri tem prepiru se je nabrala cela množica občinstva, ki se je naravnost zgrajala nad tako podivjanostjo. Oba prisiljenca sta laške krvi.

Ij Pobalinstvo. Danes ponoči so neznan zlikovec na Opekarski cesti polomil pri hidrantih 5 železnih drogov ter s tem napravili občini 50 K škode.

Ij Kolo ukraden. bilo včeraj popoldne v Latermanovem dvorcu pekovskemu pomočniku Jakobu Ježu. Kolo je torpedo, model IV, ima tovarniško številko 35.221 ter je vredno 140 kron. Stvorilec je znan in se je baje odpeljal proti Dolenjskem.

Ij Ptičji sovražniki. Po Mestnem logu, Golovecu in tudi drugod se pojavljajo tajni tičarji, ki love razne tiče na limanice, a tudi streljajo jih. V soboto je čuvaj konfiskoval v Mestnem logu nekomu samokres, s katerim je streljal ptiče. Že z ozirom na to, da ptice sedaj gnezdi, naj bi se tičji lov opustil. Preskrbljeno pa je, da bode zasačenec vsled tega pri pristojni oblasti občutno kaznovan. — V trnovskem predmestju je nek paglavac razdejal ščinkovčevo gnezdo, mladiče pa pometal na tla. Stara sta mlo čivkala in iskala svoje mlade toliko časa, da je gnezdo popravila usmiljena roka in dejala mladiče nazaj. Stara sta bila na ta način potolažena.

Ij Javne produkcije gojencev »Glasebne Matice«. Da pokažejo gojenci glasbene šole, koliko so se tekom leta naučili, koliko so napredovali, priredi »Glasbena Matica« kakor vsako leto tudi letos tri javne produkcije, in sicer četrtek, dne 9., v soboto, dne 11. in v sredo, dne 15. junija, vsakokrat ob šesti uri zvečer v dvorani hotela »Union«. Vstop bode vobče prost, le nekaj sedežev po 1 K bode rezerviranih za ono občinstvo, ki želi kaj prispevati v pokritje stroškov. Letos je toliko in tako izvrstnih gojencev in gojenk, da morajo biti tri produkcije. Zelo mnogovrstni sporedi se bodo objavili za vsako produkcijo posebe.

Ij »Društvo« delavskih prisednikov pri obrtnem sodišču snujejo socialni demokratje. Naši somišljeniki seve pri socialno-demokratskem društvu ne bodo sodelovali.

CERKVENE VESTI.

Cesar je resignacijo zadrškega nadškofa Dvornika, ki je vsled bolezni prosil, da ga odstavi, vzel na znanje. Obenem se je imenoval za njegovega naslednika šibeniški škof Vincenc Pulisič.

ZOPER PORNOGRAFIJO.

Rim, 7. junija. Pri obravnavi proračuna notranjega ministrstva je ministrski predsednik Luzzatti izjavil, da bo vlada pornografske publikacije z vso strogostjo preganjala, da varuje mladino po krščanskih in klasiških tradicijah. To pot bi ne bilo napačno, če bi tudi Avstrija, zlasti pa obljubljena dežela, Ogrska, Italijo zdaj posnemala.

PAPEŽEVA BRZOJAVKA NEMŠKEMU CESARJU.

»Perseveranza« poroča, da je papež osebno brzojavil nemškemu cesarju, ko je obol, da se informira o njegovem stanju. V brzojavki je izrazil željo, da bi cesar kmalu ozdravel.

ENCIKLIKA.

V Vratislavi so protestanti priredili štiri protestne shode zoper papežev encikliko. Tudi v Berolinu se bo vršil tak shod. V poslanski zbornici bo

moral državni kancelar odgovoriti na več tozadevnih interpelacij. V Rimu so popolnoma mirni, ker je enciklika religiozen čin, mi Prusijo nič ne briga. Papež ne bo vprašal protestantov za svet, kaj naj in kako naj misli o »reformatorjih«.

JURIJ.

Princ Jurij srbski se je 6. t. m. podal v inozemstvo. Ne kralj Peter, ne prestolonaslednik Aleksander ga nista na kolodvor spremila. Baje je za vedno iz Srbije izgnan. Poda se zazdaj v Vichy.

»SVOBODNA ŠOLA«.

Odkar vlada na Španskem ministristvo Canalejas, so zopet dovolili Ferrerove »svobodne šole«, ki so baje edino sposobne za napredek in kulturo. Taka šola je bila tudi v Puebla Dalnien blizu Barcelone. To šolo so pa kmence te dni napadli in hoteli učitelje linčati, ker so anarhisti. Orožniki so šolo in učitelje varovali, nato pa so šolo preiskali in res — našli so v njej načrte mesta Barcelone ter modele za bombe in peklenke stroje. Res lepe svobodne šole!

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 7. junija.	
Pšenica za okt. 1910	9.53
Rž za okt. 1910	7.23
Oves za oktober 1910	6.88
Koruza za jul. 1910	5.53
Koruza za maj 1911	5.79
Efektiv: 10 višje.	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm					
Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo
6	9. zveč.	731.1	15.5	sr. zah.	pol. obl.
7	7. zjut.	733.0	14.6	sl. jvzh.	megla
7	2. pop.	733.4	23.3	sr. jzah.	sk. obl.
Srednja večerajšnja temp. 17.2°, norm. 16.7°.					

Zahvala.

1651

Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič izreka s tem najtoplejšo zahvalo vsem, ki so mu ob nenadni smrti njegove sestre

Marije Jeglič

izrazili ali sporočili svoje sožalje. Nadalje se zahvaljuje vsem, ki so s svojim trudom, udeležbo ali kakorkoli pripomogli, da se je pogreb tako lepo izvršil. Posebna zahvala velja prečastitim in velečastitim gg. duhovnikom za mnogoštevilno asistenco. Bodi vsem Bog plačnik!

Pokojnica pa bodi še enkrat priporočena v pobožno molitev, V Ljubljani, 7. junija 1910.

Zahvala.

1652

Povodom smrti preč. gospoda

Mihaela Plešnika

župnika in duhovnega svetovalca i. t. d. v št. Pavlu pri Preboldu

izrekamo iskreno zahvalo preč. duhovščini za nenavadno častno in številno spremstvo pri pogrebu, posebno še mil. g. opatu Ogradiju, ki je vodil pogreb, č. g. dekanu Hribniku za ganljivi govor in č. g. Ilcu, ki je stal nepozabnemu pokojniku v zadnji uri ob strani ter tudi vodil vse priprave za pogreb. Zahvaljujemo se nadalje sl. učiteljstvu v št. Pavlu in domačemu pevskemu zboru za pretresljivo žalostinko, ki jo je zapel ob grobu. Lepa zahvala tudi domači požarni brambi, ker se je udeležila mrtvaškega spreveda ter vzdrževala red. Presrečno se zahvaljujemo tudi onim, kateri so blagovolili pokloniti krasne vence, in konečno vsem, ki so v ogromnem številu spremili blagega pokojnika k zadnjemu počitku.

V št. Pavlu pri Preboldu, 7. junija 1910.

Zalujoči sorodniki.

Kot pisarniški sluga

išče službe 18 letni mladenič z dobrimi izpričevanji, sposoben za vsako tozadevno opravilo. Več je obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Naslov pove uprava lista.

Zahvala.

1648

Ob smrti našega preljubljenega očeta, ozir. tasta in starega očeta, gospoda

Antona Mavrija

izkazalo se nam je toliko sočutja kar nam je v veliko tolažbo v teh britkih trenutkih. Ker ne moremo se vsem osebno ali pismeno zahvaliti, zahvaljujemo se tem potom vsem, kateri so izkazali zadnjo čast pokojniku in izrazili svoje sožalje. Posebno se pa še zahvalimo preč. duhovščini, p. n. gg. uradnikom, gg. posladu poslancu in županu s svojim starešinstvom, gg. orožnikom, gg. fin. stražnikom, gg. pevci za ganljivo petje, dragim sosedom in vsem drugim za vse. Bog povrni!

V Cerknem, 6. junija 1910.

Družine Mavri-Ravnikar.

Učenec

iz boljše rodbine in ki je dovršil vsaj nekaj gimnazijskih razredov sprejme se takoj v drogeriji Anton Kanc-a, Ljubljana Židovska ulica št. 1.

Koncerti

slov. filharmonije

se vrše vsaki dan

v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10. uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer. Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri v.

Vstop vedno prost.

Se nekaj let davka prosta

hiša

s travniki, velikim dvoriščem, vrtom in dobro idočo trgovino na najzvišnjem mestu v Ljubljani se proda. V njej se lahko vrši poljubna ali tudi več obrti. Proda se pod ugodnimi pogoji. Vprašanja na upravo lista.

Sukneno in moderno blago

za moške obleke

v največji izbiri priporoča po ugodni ceni

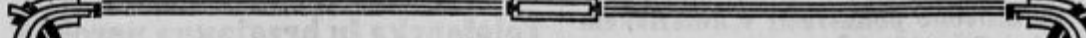
R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.

Obstoj trdke čez 40 let!

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Majjavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Dr. Démeter Bleiweis-Trsteniški

1655 strokovni zdravnik za notranje bolezni v nosu in vratu (1—1)

odpotuje od 9. do 15. t. m.

Skladiščnik

srednje starosti, 25—35 let, se sprejme pri trdki lu. A. Harimanna nasl. Rug. Tomažič, zmožen slovenskega in nemškega jezika z lepo pisavo, zanesljiv, trezen, pošten in marljiv; prednost imajo oni vojašine prosti, ki so obiskovali trgovsko šolo in so izvežbani v specerijski stroki. Plača ugodna, pozneje zboljšana po njegovem vedenju in vporabi, hrana in stanovanje ob svojem. Ponudbe s pričevali takoj, vstop najkasneje konec junija.

1603

Gostilniška koncesija

kakor tudi koncesija za prenočišče se odda takoj v najem. Naslov pove uprava. 1654 1

Enonadstropna hiša

z gostilniško koncesijo, s prostori za prodajalno, zraven pripadajočimi gospodarskimi poslopji, ledenico, sadnim vrtom, njivami, se zaradi družinskih razmer dne 19. junija proda na prostovoljni javni dražbi v Travniku h. št. 93 (Loški potok). 1653 2—1

Hiša je na lepem prostoru, tik pošte, v bližini dveh tovarn, ob glavni cesti z velikanskim prometom.

Kontoristinja

zmožna slov. in nem. jezika, z dobrimi izpričevanji, veča tudi stenografije in strojepisja želi premeniti službo. Cenjene ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo »Slovenca«.

Davka prosta hiša

v krasni, gozdov bogati savinjski dolini s 4 krasnimi sobami, 2 kuhinjama, velikimi svetlimi kletmi in podstrešjem, dalje zelenjadni, sadni in cvetlični vrt ter za perutnino se proda pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. Zelo ceno živila, lovišče in ribolov. Ponudbe na Schwarzmeier, Prehold pri Celju. 1650 3—1

Za stalno delo sprejem

2 krojaška pomočnika

Andrej Kržišnik, krojaški mojster v Železnikih št. 2. 1596 6—1

Železnato vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Več dobro izvežbanih

ključavničarjev

za ključarska dela in nekaj pomožnih delavcev sprejme v trajno delo in proti dobri plači 1609 (3—1)

Kranjska tovarna za železnino v Kamniku.